

वपक्रिया । जयो विवादे द्यूते च संगामे च तथा
द्विज ! । भक्षणश्चाहं मांसानां मत्स्यानां पायसस्य च ।
दर्शनं रुधिरस्यापि स्नानं वा रुधिरस्य च । सुरारुधिर-
मद्यानां पानं क्षीरस्य चाथ वा । कन्त्रैर्वा वेदनं भूमौ
निर्मलं गमनं तथा । सुखेन दोहनं गन्तं भङ्गिणीणां
तथा गवाम् । सिंहीनां हस्तिनीनाञ्च बडवानां तथैव
च । प्रसादो देवविभ्रेभ्यो गुरुभ्यश्च तथा शुभः । कम्भसा
त्वमिदं कस्तु गवां शृङ्गाश्रितेन वा । चन्द्राद् भटेन वा
राजन् ! । ज्यो राक्षसप्रदो हि सः । राक्ष्याभिप्रेक्ष्य
तथाच्छेदनं गिरसस्तथा । मरणं वज्रिदाहस्य वज्रिदाहो
गृहादिषु । लब्धिस्य राज्यचिह्नानां तन्त्रीवाद्याभिवाद-
नम् । तथोदकानां तरणं तथा विषमलङ्घनम् । हस्ति-
नीबडवानाञ्च गवाञ्च प्रसवो गृहे । चारोहणमया-
श्चानां रोदनञ्च तथाशुभम् । वरक्षीणां तथाबाभस्तथा-
चिह्ननमेव च । निगडैर्वस्त्रं धन्यं तथा विष्टानुवेप-
नम् । जीवतां भूमिपालानां सुहृदामपि दर्शनम् । दर्शनं
देवतानाञ्च विमलानां तथाम्भसाम् । शुभान्यथैतानि नरस्तु
दृष्ट्वा प्राप्नोत्ययत्नाद् भुवमयं बाभम् । स्वप्नानि वै धर्म-
सूतां वरिष्ठ ! ध्यायेविमोक्षञ्च तथातुरोऽपि आर्षं न० ।
स्वप्नकृतं न० स्वप्नं निद्रां करोति क-किप् । (सुसनि) शाकं
शब्दच० ।

स्वप्नज् जि० स्वप्-नजिङ् । गवनशीले अमरः ।
स्वभाव पु० स्वयं भावः । निद्राग्रे अजन्ते स्वतःविद्धे भावे
च अमरः । “वर्हिर्हेतुनपेक्षी तु स्वभागेऽथ प्रकी-
र्तितः । निद्राग्रे स्वभावश्च इत्येष भवति द्विधा ।
निद्राग्रेः सुहृद्भ्यामजन्तः संस्कार उच्यते । अजन्तस्तु
स्वतः विद्धः स्वरूपो भाव उच्यते” उज्ज्वलद० ।
स्वभावाक्ति स्त्री स्वभावस्योक्तिरत्र । १ अथोदहारभेदे अल-
ह्वारशब्दे ४०८ पु० इत्यम् ६त० । २ स्वभावस्य अर्थे ।
स्वभू पु० स्वेनैव भवति भू-किप् । १ ब्रह्मणि मेदि० २ विष्णौ
अमरः । ३ शिवे ४ ईश्वरे ५ कामे च ।
स्वयंवर पु० स्वयमात्मना वरो वरणम् । कन्ययात्मनैव स्व-
पतेरर्थे “सदसि स्वयंवरः” नैष० । स्वयं वृणुते पतिम् ।
वृ-जच् । आत्मनैव पतिवरणकत्तया १ शक्यकायां स्त्री ।
स्वयंहारिका स्त्री ब्रह्मणो मानसकृतपुत्रस्य दुःसहस्य
निर्माणा भावार्थावास्तवपुत्रे कन्याभेदे मार्कण्डेयपु० । तत्
कन्यायाद्यो नियोजिकादयः तामां कर्मणि तत्त्वोक्तानि
तत् “एतासां कर्म ज्ञानाणि ताम्रप्रगजनसु यत्” इत्युपक्रमे

“भान्यं खलात् गृहात् गोष्ठात् पयःसर्पिस्तथा परा ।
सन्तुष्टिस्तद्वद्व्ययमपहन्ति च कन्यका । सा स्वयंहारि-
केष्वुक्ता सदान्दानानतत्परा” इति तस्याः कर्मोक्तम् ।
स्वयङ्कृत पु० स्वयमात्मना कृतः । १ कलिमे पुत्रे “माता
पितृविहीनस्तु कलिभः स्वात् स्वयङ्कता” इति । २ आत्म-
कते लि० । “पूर्जुदः स्वयङ्कतः” (परोहितः) इति ।
स्वयङ्कुमा स्त्री स्वयमात्मनैव गुप्ता । गूक्षिभ्यश्चाम् गङ्क्ष० ।
स्वयन्दत्त पु० स्वयमात्मनैव न तु पितृमातृभ्यां दत्तः उपनतः
दत्तात्मके पुत्रभेदे “दत्तात्मा तु स्वयन्दत्तः” याज्ञ० ।
“दत्तात्मा तु पुत्रो मातापितृविहीनस्तथाभ्यां विभक्तो वा
तवाह पुत्रो भवामीति स्वयंदत्त उपनतः” मिता० ।

स्वयम् अव्य० सु+अय-अच् । आत्मनेत्यर्थे अमरः ।
स्वयम्भु पु० स्वयम्+भू-डु । ब्रह्मणि द्विरूप० । [राजनि० ।
स्वयम्भुवा पु० स्वयम्भाति भू-मूलवि० क । धृञ्+त्वायाम्
स्वयम्भू पु० स्वयं भवति भू-किप् । १ चतुर्मुखे ब्रह्मणि
अमरः । १ कुचे च । ४ कावे गङ्क्ष० ४ कामदेवे ५ विष्णौ
इति च । ७ माप्रपण्यां अजिह्विन्याम् राजनि० ।
६ जिनभेदे हेमच० । १० परमेश्वरे “ततः स्वयम्भू भगवान्”
मनुः । [अमरसूत्र-त ।

स्वर आत्मेये कट० चुरा० उभ० सक० सेट् । स्वरयति-ते
स्वर् अव्य० स्व-विच् । १ स्वर्गे अमरः “यच्च दुःखेन संभिजं
न च पक्षमनन्तरम् । अभिजातोपनीतश्च तत्तुल्यं स्वः
पदाक्षदम्” इत्युक्ते दुःखासंभिजे २ सुखसन्ताने ३ पर-
लोके ४ आकाशे ५ शोभने च शब्दच० । दुःखासंभिजत्वं
च स्वावच्छेदकशरीराजयच्छिन्नत्वं तेन दुःखासमान-
काक्षीने तुल्ये नातिव्याप्तिः ।

स्वर पु० स्वर-अच् स्व-अप् वा । १ उदात्तानुदात्तस्वरितरूपे
वर्णोच्चारणयत्नभेदे तादृशस्वरवत्त्वाच्च २ व्यञ्जनभिन्नवर्णेषु
अकारादिषु शिवा । तन्त्रोक्ते ३ प्राणादिवायोव्यापारभेदे
१ काकादिजते वर्णाद्युच्चारणध्वनिविशेषे ४ निषादादिषु
तन्त्रोक्तगुणेषु गानजध्वनिषु च अमरः ।

“उदात्तानुदात्तश्च स्वरितश्च स्वरास्त्रयः” शिवा० अथा-
रादीनां स्वयंराजमानत्वात् स्वरवत्त्वाच्च स्वरपदाभिधेय-
ता, “कचः स्वयं विरोजन्ते हजस्तु परमांसिनः”
इत्युक्ते । “उदात्तानुदात्तश्च स्वरितश्च स्वरास्त्रयः । सुष्ठु
दीर्घः स्तुतयेति कालतो नितरा अचि” शिष्योक्ते च ।
निषादादिष्वराणां प्रार्णभेदस्वरतुल्यता कारदेनोक्ता यथा
“मङ्जं रौति मयूरो हि द्यो गर्दति चर्मभम् । अजा